

Maija-Leena Huotari

Informaatioammatit yhteiskunnan murroksessa – muutosko pysyvää?

Maija-Leena Huotari, Informaatioammatit yhteiskunnan murroksessa – muutosko pysyvää [Information professions in the societal transition – constant change]? Informaatiotutkimus 18(4): 97–102, 1999.

The paper reviews some potential changes and development needs taking place in the library and information sector. These changes have an impact on the requirements set, in terms of expertise, qualifications and skills, for information professionals and knowledge experts in the beginning of the 21st century. These requirements, in turn, should be considered when designing degree programmes and courses in institutions providing higher education in the field of information studies. The main areas of the curriculum of the Department of Information Studies at the University of Tampere are looked at in relation to the potential to provide an up-to-date information management curriculum in the future.

*Address: Department of Information Studies, FIN-33014, University of Tampere, Finland.
E-mail: limahu@uta.fi*

Tiedolla, tietämyksellä ja osaamisella tulee olemaan entistä keskeisempi merkitys yhteiskunnassamme ensisijaisena tuotannontekijänä (esim. Drucker, 1993). Tämä lisää informaatioalan ammattilaisten ja asiantuntijoiden tarvetta työmarkkinoilla ja muuttaa vaadittua osaamisrakennetta, mikä toivottavasti johtaa myös alamme lisääntyvään arvostukseen. Tarkastelen seuraavassa lyhyessä katsauksessa alamme osaamistarpeiden potentiaalista kehitystä, mikä jälkeen pohdin Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen laitoksen mahdollisuuksia vastata näihin tarpeisiin lähinnä tietohallinnon opetuksen ja tutkimuksen näkökulmasta.

Euroopan Neuvosto ja

Uusi kirjatalous -projekti

New Book Economy -projekti, jota Euroopan Neuvosto koordinoi ja EU:n Sosiaalirahaston ADAPT-yhteisöhanke rahoittaa ja jossa myös Tampereen

yliopiston täydennyskoulutuskeskus (TYT) on mukana, järjesti Laboratory of Future Communication -konferenssin Berliinissä lokakuussa 1998. Esitelmien anti oli monipuolinen kattaen kirjaketjuun (book chain) kohdistuvien rakenteellisten muutosten pohdinnan useista eri näkökulmista. IFLA:n Tutkimusjaoston puheenjohtaja Ian Johnsson käsitteli esitelmässään digitaalisten tietotuotteiden ja -palvelujen vaatimia uusia ammatillisia kvalifikaatioita elektronisessa ympäristössä.

Johnssonin lähtökohtana oli, että digitaalisessa verkkoympäristössä kustantajat hyödyntävät suoria verkkoyhteyksiä, kirjastot toimivat kustantajina ja kirjakaupat käyvät elektronista kauppaa. Tämä muuttaa kirjastotoimintaa ja vaikuttaa kirjojen myyntiin. Yleisten kirjastojen tehtävänä on tällöin "selkärangan" eli infrastruktuurin rakentaminen, sisällön ja palvelujen kehittäminen sekä henkilöstön kouluttaminen. Tärkeää tulee olemaan myös digitaalisen kirjastoverkon rakentaminen www.hen.

Jotta näihin vaatimuksiin voitaisiin vastata, ammatillisen osaamisen kehittäminen on välttämätöntä. Uusina osaamisalueina Johnsson mainitsee esimerkiksi

nettinavigoijat, tietotekniikajohtajat, -konsultit ja -portinvartijat, jotka toimivat kirjaston yhteydessä. Hän arvioi, että vuoteen 2002 mennessä elektronisia kustantajilla tulee olemaan 5–15% nykyisistä paperimuotoisista kustannusmarkkinoista. Kirja ei siis kuole mutta muuttuu. Ala tulee olemaan tärkeä työllistäjä, jossa tulee tapahtumaan roolien siirtymistä, yhdistymistä ja lähentymistä (convergence). Hän esittikin kysymyksen: tarvitaanko tulevaisuudessa kirjastonhoitajia ja kustantajia. Yleisesti tiedetään, että uuden tieto- ja viestintäteknikan hyödyntämisen vaatimista taidoista on tällä hetkellä puute Euroopassa. Vaikka tämä vaatii välittömiä toimenpiteitä, uuden tekniikan käyttötaitojen riittävyys ei ole Johnsonin mukaan riittävä koulutus-tavoite. Hän nosti esille esimerkiksi rakenteelliset muutokset:

- teollisuudenalojen rajoissa,
- toimijoiden rooleissa,
- yliopistoissa (erikoistuneet kurssiportfoliot, organisatorinen uudelleenryhmittäminen).

Näihin muutoksiin vastaaminen vaatii Johnsonin mukaan

- kykyä organisaatiokulttuurien muuttamiseen,
- kykyä johtaa muutosta, jota teknologian käytön siirtävät taidot vaativat,
- henkilöstön kehittämistä teollisuudenalakohtaisella erikoisosaamisella,
- korkeatasoisten johtamistaitojen kehittämistä,
- keski johdon kouluttamista: jatkuvaa ammatillista pätevyymistä, jotta työpaikan pysyvyys toteutuisi,
- tietoisuutta etiikasta ja kaupallisista asioista,
- tutkimusta (esim. tietotekniikka, tiedonhaku, liiketoimintojen uudelleenorganisointi, kirjastot multimedia-tietopalvelujen tarjoajina),
- työkalujen ja palvelujen kehittämistä käyttäjien auttamiseksi,
- suorien palvelujen kehittämistä itsenäiskäyttäjille, prosessoidun ja lisäarvolla tuotetun tiedon tarjontaa (esim. www-sivut, jota on linkitetty asiakkaan tiedon-tarveprofiiliin mukaan),
- sekundaaritiedonlähteiden luomista.
- aktiivista osallistumista (esim. tekniikoiden kehittäminen opettajille).

Näiden vaatimusten ja muutosten aiheuttamien ongelmien analyysi on Johnsonin mukaan akateemisen yhteisön tehtävä, sillä käsitys siitä, mitä on tapahtumassa ja mitä todennäköisimmin tapahtuu, on edelleen epäselvä. Hän pitää perinteistä kirjasto- ja

informaatioalan ammattilaisten ammattitaitoa perustana ja uutta teknologiaa muutoksen mahdollistajana. Esimerkiksi sisällön arviointi ja suodattaminen vaatii kirjastonhoitajan kykyä valita sisältöjä. Työkalu voi olla www-sivu linkkeineen, metadata on entistä luettelointia, immateriaalioikeudet sekä uusi lisensointiympäristö vastaavat aineistonhankintaa, käyttäjäystävällisten ympäristöjen suunnittelu vaatii käyttäjien tuntemista ja tietoa heistä ja lisäarvon tuottaminen liittyy kustannustoimintaan ja vaatii lähentymisen tunnistamista.

Tulevaisuuden haasteina Johnson pitää opetusta ja koulutusta, kustannusten hallintaa sekä julkisen sektorin roolia ammattien lähentymisen mahdollistajana. Koska näihin haasteisiin vastaaminen vaatii korkeatasoista johtamistaitoa, hän otti esimerkiksi Loughborough yliopiston MBA-ohjelman, jossa liiketaloustiede ja informaatiotutkimus yhdistyvät tavoitteena kouluttaa joustavia ammattilaisia, jotka kykenevät reagoimaan yritysten tarpeiden mukaan. Samalla tavoin hän ehdotti tiedotusopin ja kirjastotieteen opintojen toisiaan täydentävien koulutusohjelmien rakentamista. Hän painotti tarvetta jatkuvalla koulutuksella, jotta elinikäinen oppiminen ja aktiiviseksi tuleminen kustantamisen ja tiedon tuotannon alalla toteutuisi.

EN:n suositukset uusiksi

ammattiprofiileiksi ja kompetensseiksi

ADAPT-aloitteen tavoitteena on työvoiman sopeuttaminen yhteiskunnan muuttuviin rakenteisiin. Tähän liittyen Euroopan Neuvosto on esittänyt suosituksen kulttuuriteollisuudessa ja -instituutioissa toimivien informaatio- ja tietoammattilaisten (information professionals and knowledge workers)¹ uusiksi ammattiprofiileiksi ja kompetensseiksi. Suosituksen mukaan tietoammattilaisen – knowledge worker – pääosaamisen tulisi olla seuraavilta aloilta:

- johtamistaidot (analyttinen kyky sis. ongelmanratkaisun ja innovaatiot, 'leadership'-taidot, markkinointistrategioiden ja kustannusten arviointitaidot, asiakkaiden vaatimusten ymmärtäminen, markkinatietämys, strateginen suunnittelu, tavoitejohtaminen),
- organisointitaidot (kyky muodostaa, koordinoita ja johtaa tiimejä, joustavuus vaihtoehtojen, projekteihin liittyvien yhteistyömuotojen järjestelyssä, kyky luoda ja organisoida julkisia palveluja),
- luovat taidot (innovatiivinen, pitkänaikavälin suunnittelu, joka liittyy uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen, visionäärinen ajattelu).

Suosituksen mukaan informaatioammattilaisen perusosaamisen tulisi kattaa seuraavat alueet:

- informatiikka (tekniset taidot ja tietokoneohjelmien ymmärtäminen, uusimman multimediatekniikan hallinta, tieto standardeista, kyky navigoida tietoverkoissa),
- henkilökohtaiset ominaisuudet (kognitiiviset taidot reagoida uusiin haasteisiin, uteliaisuus uusinta kehitystä kohtaan),
- lainsäädännön tuntemus,
- viestintätaidot (kyky viestiä ja jakaa tietoa),
- kielitaito (kyky toimia kansainvälisillä markkinoilla).

Tiedon- ja tietämyksenhallinnan

vaatimat taidot

Tietoresurssien hallinnan ja tietohallinnon käsitteiden yleistyttyä 1970-80-luvulla mm. Herring (1991) kuvasi informaatioammattien lähentymistä tietohallinnon tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisen näkökulmasta erityisesti terveydenhuollon sektorilla. Hän esitti, että useat aiemmin erilliset alat kuten informaatiotutkimus, kirjastotiede, johtamistieteet, tietojenkäsittely sekä systeemanalyysi tulevat lähentyään. Kaikkien näiden alojen ammattien perimmäisenä olemassa olon tarkoituksena on lisäarvolla tuotetun tiedon tarjonta ja tietopalvelu. Tietohallinnon päätehtävät hän määritteli seuraavasti: integrointi, sisältösuuntautuneisuus, koko organisaation kattaminen, dynaaminen ja strateginen tehtävä. Terveydenhuollon sektorilla vaadittu ammattitaito tiivistyi viiteen pääalueeseen: tietostrategia, järjestelmien kehittäminen, johdon tiedon tarjonta, koulutus ja yhteistyö ylimmän johdon kanssa.

Tietohallinnon ammattilaisten strategista osaamista on korostettu, jotta tietohallinnon strateginen tehtävä toteutuisi. Tämän vuoksi esim. Picotin (1989) mukaan heidän tulisi keskittyä pikemminkin koko organisaation informaatiopolitiikan luomiseen kuin esimerkiksi tietojärjestelmien valitsemiseen. Hän tuo esille myös 'hybridijohtajien' tarpeen, joilla vaaditaan tietämystä liiketoiminnasta ja organisaation erikoisalasta, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja, kognitiivista osaamista ja omintakeisuutta.

British Libraryn Tutkimus- ja Innovaatiokeskuksen (British Library Research and Innovation Centre) rahoittamassa tutkimuksessa tutkittiin informaatioammattilaisen uran alku- ja keskivaiheen kvalifikaatiovaatimuksia lääketieteellisuuden, pankkien sekä tiedon-

välittämisen ja -myynnin (information vendors) sektoreilla (ks. Abell, 1998). Tutkimuksen mukaan 2000-luvulla vaadittu osaaminen voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

- palvelujen tarjoamisen vaatima osaaminen kattaen alakohtaiset substanssittiedot, tiedonhaku-, viestintä- ja vuorovaikutustaidot,
- palvelujen kehittämistä ja suunnittelua tukeva liiketoimintapainottunut osaaminen sisältäen resurssien johtamisen, tietämyksen (knowledge) organisoinnin ja analysoinnin sekä tiedon käyttöympäristön ymmärtämisen,
- strateginen osaaminen sisältäen kustannusvalvonnan, viestintä-, vaikuttamis- ja neuvottelutaidot sekä kyvyn strategiseen analyysiin.

Näiden taitojen hankkiminen ja soveltaminen voi johtaa vastuuseen laajemmasta tehtäväalueesta, esimerkiksi kirjastonhoitajat siirtyvät yleisestä kirjastosta muulle kunnallishallinnon alalle tai tieteellisestä kirjastosta vastaamaan kehysorganisaation uusista digitaalisista oppimisympäristöistä.

Uran keskivaiheessa vaaditaan kykyä identifioitua yrityksen päämääriin, osallistua yritysstrategian kehittämiseen, johtaa monialaisia tiimejä sekä ymmärtää liiketoimintaa ja tiedon käyttöä liiketoiminnassa. Tämä on välttämätöntä tiedonhallintataitojen soveltamisessa. Lisäksi vaaditaan täydentävää osaamista, kuten esimerkiksi mentorointi-, neuvottelu- ja fasilitointitaitoa sekä kykyä johtaa muutosta. Uran alkuvaiheessa perustaitojen osaamisen varmistaminen ja kyky soveltaa niitä on tärkeää.

Tutkimuksen mukaan tietämysjohtajan (Chief Knowledge Officer) rooli yrityksen ylimpään johtoon kuuluvana on vielä muotoutumassa. Ihmiset, ei tietotekniikka, ovat kaikkein tärkeimpiä tietämyshallinnassa (knowledge management) sen strategisen tehtävän ymmärtämiseksi ja edistämiseksi organisaation kaikilla tasoilla. Tiedon roolin ymmärtäminen ja sen hyödyntäminen tietämyshallinnassa on tärkeää ja liittyy vahvasti organisaatio- ja informaatiokulttuuriin. Tämän vuoksi tietämyshallinnan ammattilaiset olivat tutkimuksen mukaan vastanneet henkilöstöjohtamisen, organisaation kehittämisen tai yleis- ja strategisen johtamisen tehtävistä. Sisäisen ja ulkoisen toimintaympäristön perusteellinen tunteminen on keskeistä ja tärkeintä on kyky neuvotella, vakuuttaa, rakentaa tiimejä, vaikuttaa ja johtaa. Selvityksen mukaan näiden osaajien joukosta ei toistaiseksi löydy tietoammattilaisia ja syyksi tähän pidetään keskittymistä teknisten taitojen osaamiseen.

Myös Stradfield & Wilson (1999) tukevat tätä käsitystä ja ehdottavat "knowledge awareness" -stragioiden kehittämistä organisaatioissa, joten tietoammattilaisten tehtävänä on nimenomaan tiedonhallinta (information management). Reardon (1998) mukaan informaatiotutkimuksen alalla tietämyksen hallinnassa on kyseessä lähinnä perinteisten kirjastonhoitajien osaamisen ja työnkuvan laajentaminen kattamaan ihmisten käyttäytymisen ymmärtämisen niin tiedon tuottajina kuin tiedon käyttäjinäkin. Hänen mukaansa tietämysthallinnan opintojen kehittämisessä tulisi perinteisen osaamisen ohella pyrkiä myös käyttäytymistieteiden näkökulman integroimiseen, jotta ymmärrettäisiin myös organisaatiokontekstia ja -kulttuuria, henkisen pääoman, motivaation ja etiikan merkitystä tietämyksen hallinnan kokonaisuudessa. Toistaiseksi eritasoisten ja -kokoisten yhteisöjen toiminnan kokonaisuuden ymmärtämiseen kouluttaminen on keskittynyt lähinnä kirjasto- ja tietopalveluorganisaatioiden toimintaympäristöjen tarkasteluun. Siirtyminen muihin ympäristöihin on ollut hidasta.

Choo (1998) korostaa tiedonhallinnan sosiaalisia ulottuvuuksia. Hänen mukaansa osaava (knowing) organisaatio on oppiva ja sopeutuva sekä tietoa luova ja sitä käyttävä. Osaaminen on sosiaalinen prosessi ja liittyy tekemiseen, mikä puolestaan johtaa organisaation ja sen ympäristön mielekkääksi tekemiseen 'merkityksellistämällä' (sense-making). Hänen mukaansa tullakseen strategiseksi ja toimintaa ohjaavaksi tiedon on galvanoiduttava ymmärrykseksi ja tietämykseksi. Informaatioresurssit, tekniset työkalut ja politiikka-standardit muodostavat tiedonhallinnan teknisen infrastruktuurin ja organisaatiokulttuuri muovaa tiedon tuottamista. Choon mukaan tieto ja merkitykset muovautuvat yksilöiden ajatuksista, tunteista ja toiminnasta. (Ks. myös Mackenzie, 1999)

Tietämysthallinta korostaa uuden tiedon luomisen ja innovaatioiden merkitystä ratkaisevana organisaatioiden kilpailukyvyille. Mielenkiintoisessa artikkelissaan Hansen *et al.* (1999) identifioivat kaksi täysin erilaista tietämysthallintastrategiaa: yhteenkokoamis- (codification) ja personointi- (personalization) strategiat tutkiessaan konsultointiyriyten tietämysthallintaa. Yhteenkokoamisstrategiassa keskeistä oli kokemustiedon huolellinen tallentaminen tietokantoihin, joista se on jokaisen työntekijän hyödynnettävissä tarpeen mukaan. Personointistrategiassa sitä vastoin tärkeää on tieto- ja viestintäteknologian käyttö viestintävälineenä, mutta keskeisintä on henkilökohtaisen osaamisen ja pääoman hyödyntäminen kasvoikkainviestinnän keinoin. Tässä on tärkeää eksplisiittisen tiedon ohella piiloinen, tacit-tieto, osaaminen ilman

kooditettua kieltä ja sanallista selitystä. Tällöin organisaation tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia sellaiselle toiminnalle, jossa "tacit" pystytään ulkoistamaan sen yhdistämiseksi jo olemassa olevaan eksplisiittiseen tietoon. Keskeiseksi tekijäksi tulee se, kuinka mahdollistaa tiedon jakaminen sekä työntekijöiden että ulkoisten sidosryhmien kesken. Näiden strategioiden soveltaminen on teollisuudenalasiidonnaista.

Tämän suppean katsauksen perustella näyttäisi siltä, että informaatio- ja tietoammatit voidaan jakaa kahteen ryhmään. Toisaalta keskitytään tiedon tarjontaan hyödyntämällä erikoisosaamista – tiedonhaun, arvioinnin, yhdistelyn ja tuottamisen taitoja – ja toisaalta pyritään tiedon tarjonnan ja erityisesti käytön maksimoimiseen koko organisaation tasolla lähtökohtana organisaation tiedontarpeiden tunnistaminen. Näiden tiedontarpeiden tyydyttämisessä onnistuminen asetettujen sekä yksilö- että organisaatiotason tavoitteiden saavuttamiseksi edellyttää kykyä johtaa koko organisaation tiedonhallinnan kokonaisuutta (tai toimia sen aktiivisena osana).

Tay:n informaatiotutkimuksen laitoksen näkökulma

Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen laitoksella vallitsevaksi opetuksen ja tutkimuksen paradigmaksi on vakiintunut Järvelinin ja Vakkarin esittämä tiedonhankinnan näkökulma, jonka he lanseerasivat artikkelissaan *Kirjastotiede ja informaatiikka – tiedonhankinnan tiede* vuonna 1988. Tälle näkökulmalle on löytynyt oikeutuksensa ja se on mahdollistanut koulutuksen, opetuksen ja tutkimuksen laajentamisen myös muihin kuin perinteisiin kirjasto- ja informaatiopalvelutehtäviin kouluttautumiseen / kouluttamiseen. Opetuksen painopistealueiksi on määritetty tiedonhaku, tiedonhankinta ja tietohallinto. Tiedonhaun ja tiedonhankinnan tutkimus sopiikin erittäin hyvin tähän paradigmaan, ja näiden alueiden tutkimus ja tutkimusperusteinen opetus on kehittynyt ansiokkaasti.

Tietohallinnon opetus perusteiden tasolla aloitettiin syksyllä 1999. Syventävien opintojen tasolla luennot aloitettiin 1996 ja aineopintojen luennot on tästä alkaen järjestetty englanniksi yhdessä International School of Social Sciences -yksikön kanssa. Kirjattenttejä suorittamalla tietoresurssien hallintaa on voinut opiskella jo 1990-luvun alkupuolelta asti.

Suomenkielisenä käsitteenä tietohallinto informaatiotutkimuksen oppiaineena on ehkä epäonnistunut

valinta, koska termiä käytetään myös tietojenkäsittelyopissa, missä sillä on vahva tietotekninen painotus. Informaatiotutkimuksessa taas tietohallinnon sosiaalinen ulottuvuus (tai näkökulma) korostuu tarkasteltaessa tiedon elinkaaren hallintaa. Tämä sykli alkaa organisaattorien tiedontarpeiden tunnistamisesta johtaen tiedonhankintaan, varastointiin, tarjontaan, käyttöön, poistamiseen ja käyttäytymisen sopeuttamiseen palaten jälleen uusien tiedontarpeiden syntyyn. Tämän prosessin keskeinen vaihe on elektronisten ja muiden tietojärjestelmien suunnittelu tiedon hankintaa, varastointia (organisaation muisti) ja tiedon, tietotuotteiden ja -palveluiden tuottamista sekä jakelua varten. Tiedon hallinnan prosessin perimmäisenä tarkoituksena on vaikuttaa organisaation suorituskykyyn ja mahdollistaa strategisten päämäärien saavuttaminen. Hyvä kysymys on, millä nimellä alaa olisi suomeksi kutsuttava? Joka tapauksessa myös informaatiotutkimuksen alalla on tarvetta koko organisaation kattavan tiedonhallinnan osaamisen kehittämiseen ja kehitys todennäköisesti johtaa tiedon ja tietämyksen strategisen merkityksen korostumiseen organisaatioiden kilpailukykyyn ylläpitämiseksi.

Asiakirjahallinnon ja arkistotoimen opetus (AAO) aloitettiin vuonna 1997 informaatiotutkimuksen oppiaineena. Tavoitteena oli AAO:n integrointi muihin informaatiotutkimuksen oppiaineisiin ja siinä on onnistuttu hyvin. Tietohallinnon kentässä se sijoittuu sisäisen tiedon hallintaan. Tarve AAO:n opetuksen aloittamiseen on ollut ilmeinen samoin kuin opiskelijoiden aktiivisuus. Opiskelijoiden kiinnostus tietohallintoon on sen sijaan ollut vähäisempää, vaikka tarve tiedonhallinnan kokonaisuuden ymmärtämiseen erilaisissa toimintaympäristöissä on alallamme ilmeinen. Syitä hitaaseen alkuun on turha hakea, ehkä ne löytyvät hyvinkin lähetä: uusi, jokseenkin outo oppiala ja nimi, joka viittaa tylsään, byrokraattiseen hallintoon julkisella sektorilla ei herätä opiskelijoiden mielenkiintoa. Syy voi kuitenkin olla myös täysin päinvastainen: dynaamiset yritys ympäristöt eivät houkuttele yhteiskuntatieteilijöitä.

Tampereella tehtävä tiedonhankintatutkimus on keskittynyt lähinnä yksilöiden tai ryhmien tiedonhankintakäyttäytymiseen (esim. työelämän ja arkielämän tiedonhankinta). Tässä organisaatiokontekstin ymmärtämisellä on ollut toissijainen rooli. Tietohallinnon tutkimuksessa toimintaympäristöjen tuntemus on keskeistä (esim. yritysten sisäisen ja ulkoisen tiedonhallinnon kokonaisuuden tarkastelu), vaikka toistaiseksi tämä tutkimus on Suomessa vähäistä. Tarvitsemme kuitenkin täsmällisempää tietoa organisaatioiden tiedontarpeista ja organisaatioista tiedonhankkijoina, -tuottajina ja -käyttäjänä.

Yhteiskunnan kehityksen ja "tietoammattien" lisääntymisen myötä myös informaatiotutkimuksen koulutuksen alalla vaatimukset ammattikuvan laajentamiseen lisäävät tarvetta opetuksen sisällön kehittämiseen. Organisaatioiden tiedonhallinnan potentiaalinen tehtäväkenttä on kuitenkin hyvin laaja. Informaatiotutkimuksen onkin todennäköisesti valittava tästä kokonaisuudesta oma siivunsa, sillä koko kakun tarjoaminen ei todennäköisesti ole mahdollista nykyisillä opetuksen voimavaroilla.

Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen laitoksen kolmen painopistealueen tehtävänjako voisi muodostua siten, että tiedonhaun opetuksessa keskitytään lähinnä informaatioammattilaisten (information professionals) kouluttamiseen, kun taas tietohallinnossa voitaisiin fokuoita lähemmäksi tietämyshallintaa ja tietoammattilaisten (knowledge workers) kouluttamista. Tiedonhankinnan opetus puolestaan on tärkeää molemmilla alueilla, joten opiskelija voi valita suuntautumisen mielenkiintonsa mukaan. Riittävän korkeatasoisen opetuksen tarjoamisen takaamiseksi hyvä vaihtoehto olisi monitieteellisten koulutusohjelmien kehittäminen. Eri tieteenalojen osaamista yhdistelemällä voidaan tarjota koulutusta, joka johtaa monialaiseen osaamiseen ja mahdollistaa työelämän tarpeisiin vastaamisen ajantasaisesti.

Hyväksytty julkaistavaksi 3.12.1999.

Lähteet

- Abell, A. (1998) Skills for the 21st century. *Journal of Librarianship & Information Science*, 30(4): 211–214.
- Choo, C.W. (1998) *Knowing organization*. New York: Oxford University Press.
- Drucker, P. (1994) *Post capitalist society*. New York: Harper Bussiness.
- Hansen, M.T., Nohria, N., Tierney, T. (1999) What's your strategy for managing knowledge? *Harvard Business Review*, March–April: 106–116.
- Herring, J.E. (1991) Information management - the convergence of professions. *International Journal of Information Management*, 11: 144–155.
- Johnson, I. (1998) The need for new qualifications for new products and services in the new electronic environment. Esitelmä Laboratory for Future Communication -konferenssissa, Euroopan Neuvosto / New Book Economy, Berliini 26.–27.10. 1998.
- Järvelin, K. & Vakkari, P. (1988) Kirjastotiede ja

- informaatiikka - tiedon hankinnan tiede. *Kirjastotiede ja Informaatiikka*, 7(1): 18–32.
- Mackenzie O. J. (1999) Knowledge management and the information professional. *Information Services & Use*, 19: 7–16.
- Picot, A. (1989) Information management - the science of solving problems. *International Journal of Information Management*, 9(4): 237–243.
- Reardon, D.F. (1998) *Knowledge management: the discipline for information and library science professionals*. 64th IFLA General Conference, August 16–21, 1998. (<http://www.ifla.org/IV/ifla64/017-123e.htm>)
- Streatfield, D. & Wilson, T.D. (1999) Deconstructing

'knowledge management'. *Aslib Proceedings*, 51(3): 67–71.

Viite

- 1 Council of Europe, Council for Cultural Co-operation, Cultural Committee 17th meeting 14–16 October 1998 new Information Technologies: Draft Recommendation No.R(98)... on Cultural work within the Information Society: New professional Profiles and competences for information professionals and knowledge workers operating in cultural industries and institutions'

Informaatiotutkimus Vuosikerta 18 (1–4) 1999

Sisällys

PÄÄKIRJOITUKSET:

- Kärki, Riitta*, Inventaario. (4): 77–78
- Kärki, Riitta*, Todellisuuden sosiaalinen purkaminen. (2): 29–30
- Kärki, Riitta*, Verkkoa kokemassa. (1): 1–2
- Suominen, Vesa*, Informaatiotyötä etsimässä. (3): 55–56

ARTIKKELIT:

- Hakala, Nanna & Vakkari, Pertti*, Relevanssikriteereiden muutokset ja ongelman jäsentäminen tehtäväprosessissa. (2): 39–50
- de Heer, Aart Jan*, Information mangement och strategiskt tänkande på exportsmarknaden. (3): 66–70
- livonen, Mirja & Halttunen, Kai*, Web-tiedonhaun tarkastelua. (2): 31–38
- Jääskeläinen, Pirkko*, Keski-ikäisten Internet-asenteet ja kansalaisuuden toteuttaminen. (1): 3–10
- Jääskeläinen, Pirkko*, Kommunikatiivinen kompetenssi tietoyhteiskunnan kansalaisuuden resurssina. (3): 57–65
- Savolainen, Reijo*, Kokemuksia keskusteluryhmistä. (1): 12–22
- Solomon, Paul*, Relevanssi: muuttumaton vai vaihteleva; osa1. (4): 87–96

van Yzendoorn, Nina, Giovanni Boccaccion kirjasto – miten keskiaikainen kirjakokoelma voidaan jäljittää? (4) s. 79–86

KATSAUKSET:

- Forsman, Maria*, Iiristen aikaan Bristolissa. (1): 23–24
- Huotari, Maija-Leena*, Informaatioammatit yhteiskunnan murroksessa – muutosko pysyvää? (4): 97–102
- Oksman, Matleena*, Keskustelua palstoilla: miten yhdistyksen perustaminen huomioitiin lehdissä. (3): 74–76

KIRJALLISUUTTA:

- Ekhholm, Kai*, Informaatiotutkimuksen perusteita, uutta, vanhaa ja parsittuakin. (3): 71–72
- Forsman, Maria*, Kirjava verkko. (2): 51–52
- Kuronen, Timo*, Internetin käsittämättömyys? (4): 105–106
- Lintilä, Leena*, Tietoyhteiskunnan monet kasvot. (4): 103–105
- Mäkinen, Ilkka*, Salaattia. (1): 25–27
- Piukkula, Juha*, Perustaa tietoverkkojen tutkimiselle. (3): 73